

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl, slyšev generální prokuraturu, že je příslušným k provedení trestní věci proti obviněnému pro zločin podvodu krajský soud v Bratislavi,

n e b o ť

zločin podvodu jest dokonán uvedením v omyl, což se stalo v Malackách. Kromě toho předešel krajský soud v Bratislavi, dožádav okresní soud v Opočně o zodpovědný výslech obviněného, proti němuž byl již před tímto dožádáním na základě oznámení podán obžalovací spis u krajského soudu v Bratislavi. Ježto proti tomuto obžalovacímu spisu nebyly podány námitky, nemohla se již místní příslušnost vůbec změnit (§ 219 tr. ř., § 274 II. čl. zák. XXXIII. z roku 1896).

Čís. 3744.

Pokud nejde o zmatek čís. 5 § 344 tr. ř., nebylo-li vyhověno návrhu na zkoumání duševního stavu obžalovaného (§ 134 tr. ř.).

Porušení předpisu § 320 tr. ř., zakládající zmatek čís. 6 § 344 tr. ř., přicházelo by v úvahu jen, kdyby byly při hlavním líčení tvrzeny neb aspoň pozitivními výsledky hlavního líčení napovězeny skutečnosti, podle nichž by, kdyby byly pravdivé, čin obžalobou obžalovanému za vinu kladený spadal pod mírnější ustanovení trestního zákona.

Otázku, zda takové skutečnosti byly tvrzeny, nelze řešiti podle ojedinelých, z celé výpovědi obžalovaného vytržených vět, nýbrž dle vnitřně souvislého celkového zodpovídání se obžalovaného.

Pouhým popřením úmyslu vražedného netvrdí pachatel ještě úmysl nepřátelský ve smyslu § 140 tr. zák.; pokud tu stačí, dal-li porotní soud eventuální otázku na přečin § 335 tr. zák.

Porušení nebo nesprávné použití zákona sborovým soudem porotním, jež jest předpokladem zmatku čís. 10 b) § 344 tr. ř., musí býti, nejde-li o některý z případů § 317 tr. ř., dovozováno ze skutkového stavu, zjištěného výrokem porotců.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1930, Zm I 761/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Táboře ze dne 4. října 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem úkladné vraždy podle §§ 134 a 135 čís. 1 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek porotního soudu číselně důvody zmatečnosti podle § 344, čís. 5, 6 a 10 b) tr. ř. Podle záznamu protokolu o hlavním líčení navrhl obhájce obžalovaného, by hlavní líčení bylo odročeno k vůli prozkoumání duševního stavu obžalovaného znalci psychiatry, a odůvodnil tento návrh poukazem k tomu, že prý

vyšlo za průvodního řízení na jevo, že obžalovaný udržoval poměr s Antonií K-ovou a míval od mládí záchvaty, za kterých neví, co činí. Tento návrh byl sborovým soudem porotním zamítnut s odůvodněním, »že tu nejsou žádné okolnosti, které by nasvědčovaly tomu, že obžalovaný trpí duševní poruchou nebo že spáchal v rozrušení mysli (rázu jím tvrzeného) nedovolený čin«. Zmateční stížnost spatřuje v tomto zamítnutí návrhu obhájceva zkrácení obhajoby, které prý opodstatňuje zmatek podle § 344, čís. 5 tr. ř. Podle jejího názoru mělo býti návrhu vyhověno již proto, že nevyšlo na jevo, co přimělo obžalovaného k činu za vinu mu kladenému. Manželský život obžalovaného nebyl prý tak hluboko rozvrácen, že by se z toho dala vyvozovati příčina činu. Byl-li čin spáchán, aniž je patrna pohnutka k němu, poukazovalo prý to k duševní poruše obžalovaného, jejíž odborné vyšetření mohlo čin vysvětliti a rozhodnouti o otázce příčetnosti obžalovaného. Stížnosti nelze přiznati oprávnění. Podle ustanovení § 134 tr. ř., jež platí i pro hlavní líčení, má se dáti vyšetřiti stav ducha a mysli obžalovaného dvěma lékaři, vznikly-li pochybnosti o tom, zda obžalovaný má užívání rozumu či zda trpí duševní chorobou, jíž by mohla býti jeho příčetnost vyloučena. Podle výkladu tohoto ustanovení, který se ustálil v judikatuře zrušovacího soudu, jde o pochybnosti v tomto ustanovení zákona předpokládané jen, vyšly-li na jevo určité, objektivní skutečnosti, vzbuzující podezření, že obžalovaný trpí duševní poruchou, která ho zbavuje trvale nebo přechodně užívání rozumu (§ 2 písm. a), pokud se týče b) tr. zák.), nebo že spáchal čin za vinu mu kladený v pomatení smyslů (§ 2 písm. c) tr. zák.). Takové skutečnosti však průvodní řízení v souzeném případě nepřineslo. Tvrdil-li obhájce v návrhu, že vyšlo za průvodního řízení najevo, že obžalovaný udržoval poměr s Antonií K-ovou, měl při tom zřejmě na mysli skutečnost, že obžalovaný při hlavním líčení doznal, že udržoval i v době, kdy byl již ženat, pohlavní styky s domkářkou Antonií K-ovou. Že tato obžalovaným doznaná skutečnost nevzbuzovala podle své povahy podezření, že obžalovaný trpí trvalou nebo přechodnou duševní chorobou nebo že jednal v době činu v pomatení smyslů, netřeba dokazovati. Odůvodňoval-li dále obhájce potřebu vyšetření duševního stavu obžalovaného tvrzením, že za průvodního řízení vyšlo na jevo, že obžalovaný míval od mládí záchvaty, za kterých neví, co činí, příkládal okolnostem obžalovaným při hlavním líčení v tomto směru tvrzeným (jinak nevyšlo na jevo, že obžalovaný trpěl záchvaty) význam, kterého ve skutečnosti neměly. Obžalovaný, jenž podle záznamů protokolu o hlavním líčení vypovídal při hlavním líčení nejprve tak, jako v přípravném vyšetřování, kde mimo jiné výslovně doznal, že svou manželku otrávil způsobem jím vylíčeným a že tak učinil v úmyslu, by ji otrávil (t. j. by ji usmrtil), změnil za dalšího výslechu svou výpověď v ten smysl, »že nechtěl svou manželku otrávit, že to udělal v rozrušení mysli, že bývá chvílemi na hlavu padlý, že jest již od mládí takový, že to trvá u něho vždy malou chvíli, někdy až čtvrt hodiny, a že pak mu bývá zase dobře, že se mu stalo při práci, že to na něho přišlo, a že si proto musil na chvíli sednouti, že vyváděl různé hlouposti, že na příklad chodil v noci venku ve spaní, že se však jinak s ním nic jiného nedělo a že v takových stavech nikdy nic neprovedl«. Skutečnost

obžalovaným podle toho tvrzená, že chodil kdysi v noci venku ve spánku, nasvědčovala by tomu, že trpěl dříve náměsíčnictvím, nepoukazovala však k tomu, že trpí duševní chorobou, která ho činí trvale nebo přechodně nepřičetným, nebo že spáchal souzený čin v pomatení smyslů. Co se týče případů rozrušení mysli, o nichž se obžalovaný zmínil, jest poznamenati, že sice udal, že bývá v takových případech na hlavu padlý, že však neuvedl, co chtěl touto všeobecnou a neurčitou poznámkou vyjádřiti, že neudal, jaký vliv takové rozrušení mysli, jež se u něho podle jeho tvrzení občas objevovalo, mělo na jeho vědomí a na jeho vůli, a že zejména neuvedl okolnosti poukazující k tomu, že v takových případech byl neschopným rozpoznati protiprávnost svého jednání a řídití svou vůli podle správného rozpoznání (příznaky stavů v § 2 písm. a) a b) tr. zák. uvedených), nebo že jeho vědomí bylo zrušeno neb alespoň zkaleno (příznaky stavu podle § 2 písm. c) tr. zák.). Pokud zejména jde o tvrzení obžalovaného, že spáchal skutek, o nějž jde, v rozrušení mysli, jest proti tomu zdůrazniti, že obžalovaný vylíčil při hlavním líčení v souhlasu s údaji, jež učinil v přípravném vyšetřování, do nejmenších podrobností, co se stalo před činem, jakým způsobem čin vykonal, za jakým účelem čin spáchal, a co následovalo po spáchání skutku. Za tohoto stavu věci nevzbuzovala ani skutečnost obžalovaným při hlavním líčení tvrzená, že se u něho objevovalo občas rozrušení mysli a že jednal i v době činu v rozrušení mysli, podezření, že obžalovaný trpí duševní chorobou, která ho zbavuje trvale nebo přechodně užívání rozumu, nebo že spáchal čin v pomatení smyslů. Tvrdí-li stížnost, že návrhu na vyšetření duševního stavu obžalovaného mělo býti vyhověno již proto, že nevyšlo na jevo, co bylo pohnutkou činu, ježto manželský život obžalovaného nebyl tak hluboko rozvrácen, že by se z toho dala vyvozovati příčina skutku, stačí jí připomenouti, že obžalovaný podle oznámení četnické stanice v J. ze dne 21. dubna 1929, jež bylo při hlavním líčení přečteno, četnictvu udal, že otrávil svou manželku proto, že mu činila výčitky, že se o ni a o své dítě nestará, a že mu pravila, by zůstal stále ve světě a domů vůbec nechodil, že dále při hlavním líčení mimo jiné prohlásil, že otrávil svou manželku proto, že k ní nepociťoval žádné lásky, a že svědkyně Františka P-ová, jejíž protokol byl při hlavním líčení přečten, potvrdila, že manželka obžalovaného jí vyprávěla, že obžalovaný přichází k ní obyčejně jen, když chce na ní peníze, že mívají nepříjemnosti, nechce-li mu peněz dáti, že dále takový život nepovede, že udělá tomuto manželství konec rozvodem. Podle toho nelze důvodně tvrditi, že nevyšlo za trestního řízení nic na jevo, co by bylo poukazovalo k pohnutce činu obžalovaným spáchaného. Z toho, co uvedeno, plyne, že tu nebylo předpokladů, za nichž jest podle § 134 tr. ř. zaříditi vyšetření duševního stavu obžalovaného. Zamítl-li tedy sborový soud porotní onen návrh, nezkrátil tím obhajobu a nezatížil rozsudek zmatkem podle § 344, čís. 5 tr. ř.

Důvod zmatečnosti podle § 344, čís. 6 tr. ř. shledává stížnost v tom, že sborový soud porotní nedal porotcům k hlavní otázce na zločin úkladné vraždy podle §§ 134 a 135, čís. 1 tr. zák., eventuální otázku na zločin zabití. Ani tu není stížnost důvodná. Porušení předpisu § 320 tr. ř., zakládající zmatek podle § 344, čís. 6 tr. ř., přicházelo by v úvahu

jen, kdyby byly při hlavním líčení po rozumu § 320 tr. ř. »tvrzeny« skutečnosti, podle nichž by, kdyby byly pravdivé, čin obžalovanému obžalobou jako zločin úkladné vraždy podle §§ 134, 135, čís. 1 tr. zák. za vinu kladený spadal pod mírnější ustanovení trestního zákona o zločinu zabití (§§ 140, 142, 2. věta tr. zák.), t. j. kdyby skutečnosti řečeného rázu byly buď tvrzeny nebo alespoň pozitivními výsledky hlavního líčení napovězeny. Tohoto předpokladu tu nebylo. Jak bylo již shora poznamenáno, doznal obžalovaný při hlavním líčení nejprve v souhlasu s údaji, jež učinil v přípravném vyšetřování, že spáchal skutek, o nějž jde, v úmyslu, by svou manželku otrávil (t. j. by ji usmrtil), a změnil teprve za dalšího výslechu při hlavním líčení výpověď v ten rozum, že nechtěl manželku otrávit. O tento údaj opíral obhájce obžalovaného návrh při hlavním líčení, by porotcům byla dána k řečené hlavní otázce eventuální otázka na zločin zabití. Návrh ten nebylo lze pokládati za odůvodněný; neboť, nehledíc k tomu, že otázku, zda byly obžalovaným při hlavním líčení tvrzeny skutečnosti, které zavazují podle § 320 tr. ř. sborový soud porotní k tomu, by dal porotcům eventuální otázku, nelze řešiti podle ojedinelých, z výpovědi obžalovaného vytržených vět, nýbrž jest ji řešiti jen podle vnitřně souvislého celkového zodpovídání se obžalovaného při hlavním líčení. Obžalovaný pouhým popřením vražedného úmyslu ještě nevyjádřil, že jednal ve zlém úmyslu, jehož je třeba ke skutkové podstatě zločinu zabití podle § 140 tr. zák., že jednal proti své manželce v úmyslu nepřátelském, jež právě ono ustanovení zákona předpokládá. Údaj obžalovaného, že nechtěl manželku otrávit, poukazoval ve spojení s dalšími jeho údaji při hlavním líčení, že nevěděl, jaký účinek má utrých, ba že ani nevěděl, že prášek, jež nasypal na pokrm pro manželku určený, byl utrých, spíše k tomu, že obžalovaný chtěl těmito údaji vyjádřiti, že nejednal vůbec ve zlém úmyslu, tedy ani v úmyslu nepřátelském, nýbrž nanejvýš nedbale po rozumu § 335 tr. zák. Za tohoto stavu věci dal sborový soud porotní porotcům k oné hlavní otázce právem eventuální otázku na přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. Ani jinak nebyly při hlavním líčení po rozumu § 320 tr. ř. »tvrzeny« skutečnosti, které poukazovaly k tomu, že čin obžalovanému v obžalovacím spise za vinu kladený mohl by spadatí jen pod ustanovení §§ 140, 142, 2. věty tr. zák. Nedal-li tedy sborový soud porotní porotcům eventuální otázku na zločin zabití, neporušil tím předpis § 320 tr. ř., tak že tu není zmatku podle § 344, čís. 6 tr. ř., stížností vytýkaného. Tvrdí-li stížnost ve vývodech vztahujících se k tomuto důvodu zmatečnosti, že požití utrýchu nemusí přivoditi smrt člověka, že obyvatelé alpských krajín požívají velká množství utrýchu, aniž by tím jejich zdravotní stav trpěl, a navrhuje-li, by oprávněnost tohoto tvrzení byla přezkoumána znaleckým posudkem, jest zdůrazniti, že uvádí skutečnosti, které při hlavním líčení vůbec nepřišly na přetřes, a že činí průvodní návrh, který při hlavním líčení podán nebyl, takže jde o novoty, k nimž v řízení zrušovacím nelze přihlížeti.

Zmatek podle § 344, čís. 10 b) tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že obžalovaný byl rozsudkem uznán vinným zločinem úkladné vraždy podle §§ 134, 135, čís. 1 tr. ř., ač byl (v době činu) nepřičetným, a dovolává se v tomto směru prostě toho, co uvedla ve vývodech,

týkajících se důvodu zmatečnosti podle § 344, čís. 5 tr. ř. Porušení nebo nesprávné použití zákona sborovým soudem porotním, jež jest předpokladem zmatku podle § 344, čís. 10 b) tr. ř., musí však býti, nejde-li o některý z případů § 317 tr. ř., dovozováno ze skutkového stavu zjištěného výrokem porotců. V souzeném případě, v němž se stížnost nedovolává žádného z případů § 317 tr. ř., bylo by tudíž na stížnosti uplatňující zmatek podle § 344, čís. 10 b) tr. ř., by, vycházejíc ze skutkového stavu zjištěného výrokem porotců, dokazovala, že sborový soud porotní porušil zákon nebo použil ho nesprávně, nevysloviv na základě výroku porotců, že obžalovaný byl v době činu nepřičetným. Zmateční stížnost však tak nepostupuje, nýbrž opírá, pomíjejíc úplně výrok porotců, kteří odpověděli na hlavní otázku na zločin úkladné vraždy podle §§ 134, 135, čís. 1 tr. zák. kladně a kterým dodatková otázka na nepřičetnost obžalovaného, t. j. na některý ze stavů v § 2 písm. a) — c) tr. zák. uvedených vůbec dána nebyla, tak že se o těchto stavech výslovně nevyjádřil, námitku prostě o úvahu, že jest míti za to, že obžalovaný trpí duševní poruchou, protože otrávil manželku, aniž jest patřno, co bylo pohnutkou tohoto činu. Zmatku podle § 344, čís. 10 b) tr. ř. nedostává se podle toho ve vývodech stížnosti vůbec provedení odpovídajícího zákona. Tvrdí-li konečně stížnost, že nebylo vyšetřeno, zda nebyl obžalovaný k činu sveden, a že nebyl blíže objasněn jeho poměr k Antonii K-ové, ačkoli prý bylo bližšího šetření v těchto směrech třeba, vytýká tím jen neúplnost řízení, která nezakládá o sobě ani číselně uplatňované zmatky aniž jiný z důvodů zmatečnosti v § 344 tr. ř. uvedených. Pokládal-li stěžovatel bližší vyšetření věci v oněch směrech za nutné, bylo na něm, by učinil při hlavním líčení sám nebo svým obhájcem návrh k tomu směřující. Tím by si byl zajistil možnost uplatňovati zmatek podle § 344, čís. 5 tr. ř., kdyby sborový soud porotní nebyl o návrhu rozhodl nebo kdyby jej byl zamítl. Takový návrh nebyl však podán. Za tohoto stavu věci bylo zmateční stížnost zavrhnouti dílem jako neodůvodněnou, dílem jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 3745.

Podstatou přestupku § 477 tr. zák. jest, že někdo koupí věci, které svou povahou vzbuzují proti nabízejícímu podezření, že jsou odcizeny; musí býti alespoň zjištěno, že původ věci jest nejistý tak, že lze důvodně za to míti, že byly odcizeny, při čemž výraz »odcizení« nelze stožňovati s pojmem odcizení podle § 171 tr. zák.

Nejde o skutkovou podstatu přestupku podle § 477 tr. zák., nabyli-li pachatel koupí věci, která se podle zevních okolností mohla zdáti podezřelou, o níž však přes to se konkrétně zjišťuje, že její původ byl zcela poctivý a bezvadný.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1930, Zm I 773/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu